

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

Capvt II. Quis cultus facris his vasis, & similibus debeatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

de Corporali. Aio enim, Corporale esse benedicendum ut dixi hoc eodem lib. 1. cap. 5. § 3. & item Pixidem esse ex congruitate benedicendam, ut dixi modo num. 1. quam solam benedictionem ipsis sufficere iura censuerunt.

Aio item, Patenam non indigere consecratione ex eo capite, quod in illa per se Christi Corpus consecratur: sed ex alio capite seu congruentia, quæ sufficiens visa est Ecclesiæ, eamque explicuit in oratione, quam Episcopus recitat in consecratione Patenæ. In Pontif. Rom. d. Consecr. Patenæ, & Calicis [Premus, inquit, Fratres Charissimi, ut divinæ gratiæ benedictio consecret, & Sanctificet hanc Patenam, ad constringendum in ea Corpus Domini nostri Iesu Christi, qui Crucis passionem sustinuit pro nostrum omnium salute.] Hactenus oratio. Quoniam igitur in Corporali, & Pixide, neque consecratur, neque per se constringitur Corpus Christi; Ideo iudicavit Ecclesiæ, satis ipsi esse benedictionem, eamque ex congruitate ducto ex contactu ejusdem Christi Domini nostri. At voluit in Patenæ, & Calice consecrationem adhibere quia in ipsis, constringitur Christi Corpus, & conficitur Christi sanguis. Ego autem in hoc n. 2. solum memini de Consecratione sanguinis, quia solum propositum fuit argumentum de Calice, non de Patenæ. Denique illud etiam hic observa, quod si Ecclesiæ non iudicatur, esse quid Metaphysicum, requirere consecrationem in Patenæ, quia in ipsa constringendum est Corpus Christi: nec iudicandum, quid Metaphysicum esse, requirere Consecrationem Calicis, quia in ipso Christi Sacratissimus Sanguis est conficiendus.

3. Nec item in iure determinata est materia, ex qua constanda sint Pixis, Sphæræ, & prædicta similia. Sic Suar. dist. sect. 7. Hurtad. d. diff. 10. Marchin. de ord. tract. 3. p. 3. c. 3. num. 6. consulendum tamen, fieri ex auro, vel argento: Quare si ex meliore materia fierent, ut ex solida gemma pretiosa, facilius acquiescerem, quam acquievi supra c. 1. §. 1. n. 3. in Calice, quia hic non est illud periculum imbibendi sanguinem.

4. Si propter paupertatem Pixis, vel Sphæræ fieret ex alia materia inferiore, v. g. ex stanno vel ære non fore mortale docet Suar. ibid. §. Tertio obiter, sub finem: multo ergo minus si ex ære inaurato.

5. Nota autem hic tria. Primum, hæc Vasa posse ab eo benedici, qui habet authoritatem benedicendi omnia ornamenta, præter ea in quibus adhibetur sacra unctio: in his enim iam illa non adhibetur. Sic Delugo de Euch. d. 20. sect. 4. n. 96.

Secundò, ibid. intra dictam Pixidem non esse necesse ponere aliud vas lineum benedictum benedictione Corporalium; ut putavit Vasquez, ductus ex consuetudine cuiusdam Ecclesiæ; quia id, nec in iure fundatur, & obstat communissima aliarum Ecclesiarum consuetudo. Tertio (ut id obiter dicam) non valere illam paritatem. Calix, imò eadem Pixis plena particulis, quando fit consecratio, debet esse supra aram lapideam, ut infra c. 5. §. 1. n. 4. dicitur, ergo Pixis quando servatur cum Eucharistia in tabernaculo, debet eam servari super aram. Non, inquam valere, siquidem satis est, si servetur supra Corporale, ut contra Vasq. citatum, & non approbatum à Delugo d. 20. de Euch. sect. 4. num. 97. docet ipsa praxis, & quadam congruentia, quia nimirum in Pixide tunc non fit consecratio, sed quod consecratum est, custoditur.

6. Cætera Vasa, nempe Tabernaculum, seu Custodia, intra quam obsestata Pixis custoditur; Phialæ seu Ampullæ, ubi servatur vinum & aqua; Pelvis & Vas, quibus manus Sacerdotis in Missa abluntur, & similia, utpote aliquantulo remotiora à sacro Ministerio, benedictione multo minus egent: Ex Suario dist. d. 81. de sac. sect. 7. §. ult. Munda tamen sint, quantum fieri potest, & reverentiam Sacramento debitam.

CAPUT II.

Quis cultus Sacris his Vasis, & similibus debeat.

1. **P**ura quæ spatium hac de re suis in locis ostendenda, ideo huc reducimur, quia hic colligere expeditius existimavimus.

Circa tria autem eiusmodi cultus versari poterimus, circa contactum eorum. Secundò, circa usum profanum, sive scilicet, quæ Sacris his instrumentis ad usum communem, sive communibus utatur, seu ea convertat ad usum aliam de singulis.

S. I.

2. **C**ertum est primò, Calices, & Patenas, quæ ad sacris Eucharistiæ speciebus sunt, & omnia, quæ in ipsum consecrationem, Christumque designata, ut Aræ, Agniquæ cerei non debere ex contactu, nec a manu, immediate, propter reverentiam, & scemini attingi: Attingere autem citra contactum non esse mortale, certum sit; imò si subsit casualitas, quia non videtur res ex se gravis, ac proinde iusta causa exculpationem facile admittens. Ita Sac. disp. 81. sect. 8. An sine causa sit veniale, morale disputabimus.

3. Dixi (vacua) nam quando continent sacra Eucharistiam, sicut etiam Pixides, Ciboria, & similia, do eadem continent, contingi sine mortali non possunt, nisi à Sacerdotibus, & in aliquo casu, de quo sumus in opusculo expedienda Commun. cap. 6. in illis, id requirente summa Christo Domino debita reverentia Eucharistiam ipsam, Christum & Oleum sanctum tangere, grave etiam quid est, unde à laicis, & clericis non Sacerdotibus tangi hodie non licet. Bonac. in 1. decal. præc. d. 3. q. 1. p. 4. n. 13. Azor. tom. 1. c. 9. q. 9. esto aliud tulerint præfata tempora quando Eucharistia in manus fidelium ab ipsis assumenda pergebatur Azor. ibid. q. 12.

4. Certum est secundò, alias vestes benedictas, nec sacram Eucharistiam immediate contingere, & Christum unguntur, ut sunt Mappæ, vestes sacerdotales &c. esse concessum omnibus ea contingere. Sic Sac. disp. 8. de sacram. sect. 8. §. Tertium exemplum. Laym. lib. 5. tr. 5. §. 2. 6. n. 20. Idem puto de Sacris Sanctamentis liquiss, idemque quotæ eas gestandis, sentio, licet eas thecis inclusas, gestare & transferre, imò & in processibus publicis portare laicus potest. Ratio horum est, quia hæc cum debita reverentia exhibere non est esse malum, & nulla in contrarium extat prohibitio, de Adoratione, p. 6. n. 15. Sanch. lib. 2. in decal. c. 43. n. 1. alique satis superque diluunt.

5. Certum est tertio Pixides, Ciboria, Sphæræ, & lunulas, etiam si benedictæ sint, posse ab omnibus contingi sine ulla culpa, quando nondum sacram Eucharistiam continerunt. Ita Laym. l. 5. tr. 5. c. 6. n. 12. Ratio est, quia ex una parte sacro Christum non sunt uncti, & Calices, & Patenæ & ex altera, reverentiam illam contactui sacrarum Eucharistiæ speciebus debitam non traxerunt.

6. Idem sentio de Corporalibus, Pallis, & Porcionibus, non solum quando ad sacrum usum nondum fuerunt adhibita, sed etiam quando post sacrum usum soluta fuerunt. Ratio est quia licet tunc ex Bonac. de Eccl. 4. q. ult. p. 9. n. 24. aliisque, non sint iterum benedicenda, cum per solam lotionem benedictio ab eis non deferatur, atque adeo simpliciter nova non sunt iterum benedicenda, moraliter censetur perinde ac si essent nova.

7. Sed quid postquam hæc dicta num. 3. contingerent

fascias species, idque ante lotionem? Puto probabilissimum cum Laym. loc. cit. adhuc licere ea sine veniali ab omnibus contingi. Ratio est, quia ex una parte hæc unctio sacra non afficiuntur, & ex alia non censentur sacrarum specierum solo contactu, tantam dignitatem contrahere, quantam ex unctio sacra contrahit res consecrata.

8. Dices, posset evenire ut purificatorium 7. g. imbibit aliquid Sanctissimi Sanguinis ex usu sacro, quare nefas esset laico illud contingere. Respondeo id esse per accidens, & de raro, atque adeo non impedire libertatem illud contingendi. Sanè eadem Purificatoria post sacrum usum reponuntur sine delectu in Arcis: & Cistis profanis, cum tamen poterit esse, ut ubi imbibit, adhuc remaneret aliquid sanguinis nondum exsiccatum, sed ideo huius non habetur ratio, quia per accidens est: & tunc Angelorum erit officium præsentiam inibi Christi Domini, humiliter venerari.

9. Certum sit quartò, seu saltem multum probabile, Accolichis, inò & aliquos ex minoribus ordinibus vel etiam prima tonsura insignitos, posse sacra vasa vacua, aliisque dicta n. 2. extra Sacrum Ministerium contingere. Ita Suarez d. 8. de Sac. fact. 8. 3. Terrium exemplum, aliisque. Ratio est, quia iam sunt clerici, quorum officium est, & modi instrumenta, aliqua tandem majori ratione tractare. Dixi (extra ministerium) dum enim celebratur Missa, solum constitutus in sacris, & Accolichis concedit Suarez lib. 2. cap. non licet 2. dist. 23. & cap. nullus 1. d. 14.

10. Dices, abstinendum esse etiam extra Sacrum Ministerium Accolichis à contactu sacrorum Vasorum ob tres rationes, quas adducit Laym. lib. 5. r. 5. c. 6. n. 19. Primò, propter communem Doctorum sententiam. Secundò, propter Ecclesiarum praxim. Tertiò, propter styllum Curie Romanæ, quæ concedit tonsuratis, vel in minoribus constitutis, posse sacra vasa contingere.

11. Respondeo ad primam. Etiam si alius Doctor nobis non suppetet, sufficeret Suarez pro modo, pro ut loquitur Joan. Sanchez in fest. d. 4. 4. n. 1. Suarium commendans. Ad secundam, negat Suarez esse ejusmodi praxim: Extra Sacrum Ministerium (inquit) quilibet minister Sacer, id est, quocunque minori gradu ordinatus non peccabit contingendo hæc vasa, ut colligitur ex cap. non oportet, dist. 23. & ex usu qui videtur hoc etiam extendere ad ordinatos tantum prima tonsura. Hæc Suarez.

Vides? Layman pro se modo n. 10. dixit (propter Ecclesiarum Praxim) Suarez pro se dicit (ex usu) cui fides adhibenda? Sed certè, etiam si esset usus abstinendi à tali contactu, is nobis nihil obstarat, quia non constat esse introductum sub obligatione, ut in simili sæpè cum Doctoribus argumentari solemus, sup. lib. c. 2. c. 4. §. 2. n. 1. Ad tertiam, licentia à Sancta Sede frequentissime conceduntur ad tollendos conscientie scrupulos, vel pro amplectentibus opinionem contrariam, ut docent communiter Doctores, Suar. de Euch. d. 8. 1. fest. 8. §. 4. addendum, Castrop. tom. 2. r. 7. d. 2. p. 4. n. 6.

11. Unum ergo superest hic decernendum. An scilicet (circa necessitatem, & contemptum) sit saltem veniale laico vel scio in expurgata, ibid. sic legi: Sacra tangi à laicis sine contemptu non est peccatum mortale. Scio, inquam hoc; sed ego cum voco Emmanuelèm Sà, ipsum vocari, & legi, non alium volo.

Suarez dist. 8. 1. de sac. fact. 8. 5. Terrium exemplum; Coniug. de sac. quæst. 8. 3. art. 3. d. 3. n. 149. aliique, qui in Pars II.

tali contactu peccatum veniale cognoscunt, octo textus pro se, ad id probandum afferunt quos ad verbum hic exscribere, & explicare juvat, ut nimirum veluti manu palpemus, ibi, de hac re, nec mortalem, nec veniale obligationem imponi. Neque sic brevitati ostre injuriam facimus, licet enim viatori etiam festinanti, si spes lucri reluceat, ad aliquantulo longiorem viam, non nihil aliquando divertere.

Primus Textus ex dist. 23. C. Sacratas.

13. **S**acratas Deo faminas, vel Monachas, sacra vasa, vel sacratas pallas penes vos contingere, & incensum circa Altare deferre perlatum est ad Apostolicam Sedem: quæ omnia reprehensione plena esse, & vituperatione nulli rectè sapientum dubium est. Quamobrem hujus Sanctæ Sedis auctoritate hæc omnia vobis rescicare funditus, quanto citius poteritis, censemus: & ne pestis hæc latius divulgetur, per omnes Provincias, abstergi, citissime, mandamus.

14. Ubi vides primò locutionem esse solum de sceminis monachis, cur ergo prohibitionem ad omnes extendis? Secundò, mihi probabilissimum fieri, non loqui, hic, Pontificem, de mero sacrorum vasorum contactu sed de illo, qui adhibebatur, dum scemina ministrabant sacro, quod meritò semper Canones prohibuerunt, & tamen alicubi Monachæ, prætextu quod essent Deo dicatæ, Sacro ministrare non dubitabant. Quando igitur dicitur in textu (Monachas penes vos sacra contingere, & incensum circa Altare deferre perlatum est) illud (circa Altaria) cadit supra (contingere) & supra (deferre) ita ut, uno verbo, perlatum fuerit, Monachas circa Altare Missæ inservire. Conjectura optima est, quia id appellat Pontifex pestem, & quidem citissime abstergendam; at quæ pestis tanta est, merus contactus Calicis, qui per eisdem nostros adversarios judicatur res omnino venialis & levis; Non ita sceminas ministrare circa altaria, ipse enim mulieris aspectus facile inficit ad malum propensos hominum mores: nam propterea nomine pestis meritò vocanda fuit, tantoque rigore vitanda est, ut potius in necessitate concedatur, Sacerdotem sine ministro celebrare, ut infra dicemus, lib. 2. cap. 7. §. 5. quam ministrante circa Altare, muliere.

Textus Secundus ex eadem dist. 24. C. non oportet 1.

15. **N**on oportet Subdiaconos licentiam habere in Sacrarium, sive in Secretarium (id est Altare, habet hic Glossa) quod Græci hypodiaconum appellant, ingredi, & contingere vasa Dominica.

16. Vides Primò, id tantum prohiberi per verbum (non oportet) quod non notat præceptum, sed convenientiam ex communi sententia. Ita Suarez, lib. 3. de leg. cap. 5. n. 10. Sanchez, lib. 6. in decal. cap. 4. n. 37. Castrop. tom. 1. tract. 3. de leg. d. 4. p. 9. num. 2. Secundò, sermonem esse de ministrando circa Altare, ait enim textus (ingredi in altare, & contingere vasa.) Tertiò hunc Canonem vel usu, vel ex aliis ordinationibus jam abrogatum esse. Quis enim nunc negabit Subdiacono circa Altare assistere, & sacra vasa tractare? Subdiacono, inquam, cui propter hoc ipsum, datur in sua ordinatione Calix attingendus.

Textus Tertius ex eadem dist. 13. C. non oportet 2.

17. **N**on oportet in sacratas ministros licentiam habere in Sacrarium, quod Græci hypodiaconum appellant, ingredi & contingere vasa Dominica.

18. Vides, hunc textum esse ferè eundem cum præcedente: solum enim, ibi, loquitur de Subdiaconis, hic de sacratas, hoc est, ut habet Glossa, de personis non sacris, atque adeo laicis: nam etiam prima tonsura insigniti, sacri appellantur apud Canones; utpote,

jam clerici, de sorte Domini. Ita Castrop. tom. 2. tract. 8. disp. 1. Azor p. 6. n. 24. citans Suarium, & Canones. Sensus igitur est ministros laicos non convenienter inservire sacro, quod tamen, saltem, quoad Missas privatas, consuetudine, jam abrogatum est; quia ubique locorum, laicos ministrare, æquo animo, & sine ulla indecentiæ specie, immo, quando qui ministrant, sunt viri nobiles cum laude passim videmus.

Textus Quartus ex eadem dist. 23. C. non liceat 1.

19. **N**on liceat cuilibet ex lectoribus, sacra Altaris vasa portare, nec aliis, nisi iis, qui ab Episcopo Subdiaconi fuerint ordinati.

20. Nota illud (portare) quod Glossa, hic, Hugo, & Archidiaconus explicant portare in processionibus publicis, & dicunt, ea vocari vasa sacra, in quibus continentur sacra Sanctorum Reliquiæ. Sed quoad hoc esse ipsa consuetudine revocatum hunc textum, docet Sanchez lib. 2. in Decal. c. 43. num. 26. Quare licet hodie tum lectoribus, tam laicis ea portare; proferat sicuti illud laicis, sine scrupulo, portare in processionibus Cruces licet. Quod si Sacrorum vasorum nomine intelligas Calices, Patenas, &c. sicut intelligit idem Sanchez ibidem, adhuc nota textum dicere (portare, nec contingere) ex quo conicimus non esse sermonem, de simplici contactu, sed de illo, qui addit gestationem, quæ solet fieri intra ministerium sacrificij. At jam diximus n. 9. id intra Ministerium sacrum, competere ex officio solis constitutis in sacris, & ad summum, Acolithis: nos autem, hic loquimur de contactu, extra Ministerium sacrum.

Textus Quintus ex eadem dist. 23. C. non liceat 2.

21. **N**on liceat cuilibet Ministeria tangere, nisi Subdiacono, aut Acolitho in Secretario vasa domini.

22. In Secretario, inquit, Glossa, hoc est in loco, ubi sacra vasa ponuntur, ne sit contra id, quod supra negatum fuerat Subdiaconis, dum, ut vidimus n. 15. dictum fuit, in cap. non oportet. 1. non oportere Subdiaconos licentiam habere in Secretarium ingrediendi, ubi eadem Glossa voluit, nomine Secretarij, significari Altare. Sed melior est explicatio eorum, qui fatentur in uno Canone ex his idem concedi, quod negatur in alio; id tamen fuisse diversis temporibus, pro ut res, & circumstantiæ tunc exigebant. Ita Suarez, de Euch. d. 81. sect. 8. §. 3. exemplum. Verum, quantum facit ad nos, vides, hic, non agi de simplici contactu, sed contactu in Secretario, hoc est, de eo, qui adhibetur, dum ministrator sacro, qui solum constitutis in sacris & Acolithis competere ex hoc eodem cap. non liceat 2. docuit Suarez à nobis allatus n. 9.

Textus Sextus ex dist. 1. de Consecr. C. In sancta.

23. **I**n sancta ac Apostolica sede statutum, ut sacra vasa, non ab aliis, quam à sacerdotibus, Domini dicatis contrahantur hominibus. Indignum enim valde est, ut sacra Domini vasa, quæcumque sint, humanis vasis ferantur, aut ab aliis, quam à Domino famulantibus eique dicatis tractentur viris; ne, pro talibus presumptionibus iratus Dominus plagas imponat populo suo, & hi etiam qui non peccaverint, mala patiantur, aut pereant, quia perit iustus sapissimè, pro Impio.

24. Nota illud (contrahantur) idem enim est, ac illud, quod paulo post dicit (tractentur) sensus ergo erit, vasa hæc sacra, non debere tractari, seu intromitti in profanis vasis; id, quod longè diversum est ab eo, de quo hic disputamus. Confirmatur ex illis verbis [humanis vasis serviant,] & ex illis [ne pro talibus presumptionibus iratus Dominus &c.] quod certè significat aliquid multo gravius, quam sit simplex, cuiusque contactus: significat

enim gravem illum contemptum, quo sacris vasis usum profanum, qui uti præsumit.

Textus Septimus ex eadem dist. 1. de Consecr. C. Vestimenta.

25. **V**estimenta Ecclesiastica, quibus Dominus servatur & sacra debent esse & honesta, quibus in vasis non debent frui quam in Ecclesiasticis & honestis officiis, que nec ab aliis debent contingi, aut ferri à laicis hominibus, ne ultio, qua Balaasar Regem propter hæc transgressientes, & talia præsumentes, corruere eos faciat ad ima.

26. Hic Textus, qui non loquitur de vasis, sed etiam magis explicitè, de vestimentis, quæ ne explicatur ab ipso Suarior, de Euch. d. 16. sect. 8. exemplum, satis pro nobis erit, ejus hic exemplum proferte. In a. vestimenta (inquit) loquitur Septima generaliter de vestimentis Ecclesiasticis, quæ non aliis debent contingi, aut ferri nisi à sacerdotibus, quæ verba aut præceptum non continent, quia illud certum debent non videri in rigore significare obligationem, de gentiam quandam: aut non intelliguntur de quibusdam, sed de illo, qui ordinatur ad profanum, & communem usum, ut ex antecedentibus verbis potest non diffugi, vel certè si admittamus ibi præceptum, dicendum est consuetudinem abesse, quo ad hanc partem. Hæc pro Suarez.

Textus Octavus ex eadem dist. 1. de Consecr. Ad nuptiarum.

27. **A**d nuptiarum ornatum divina mysteria non sistentur; ne dum improborum contactu, profanis secularis luxuria polluantur, ad officia sacri mysterij tractur indigna.

Hic, sermonem esse de contactu in ordine ad profanum, ex ipso litterarum aspectu, satis patet.

Atque hi sunt à Suarez aliisque hæc de re contrarij citati textus, quibus accuratè inspectis, merito præcari potuimus, probabilem esse sententiam, nullum prædicto contactu veniale peccatum agnosceretur.

§. II. Lotio Sacrorum.

1. **C**ertum est Corporalia, Purificatoria, & lavari, saltem ex convenientia debere à Diacono in vase ad hoc præparato, lotionemque ministrari esse in Pileum Sacram, seu Sacrarium, quod, hic, aliud est, nisi locus in pariete, seu sub terram defossus, ab aliis profanis vasis separatus, in quem hæc lotio, similia projici ob reverentiam solent. Ita Suarez, de Reg. aliique passim apud Bonac. de Euch. d. 4. quæst. 1. part. 10. n. 22.

2. Notant autem communiter Doctores idem, intelligendum esse de prima lotione, nam hæc potius communis habitas possunt laici sine scrupulo, & faciente præsertim sacra Virgines, ea melius lavate, tergentes, reficere.

3. Dubium ergo superest. An si laicus, sine necessitate ea in prima lotione lavet, peccet. Et non potest quidem mortaliter certum sit, quia non est materia gravis; Peccati autem venialiter multi supponuntur, eo quia si ea tangere, ex ipsorum sententia, non habet sub culpa veniali, multo magis, non licet lavare. Sic Suarez, de dispensatione de sac. d. 1. sect. 8. §. 4. adducit alique.

4. Verum probabile est, nec esse veniale, licet si optimum consilium ut à Diacono, vel Subdiacono, lavantibus ad id privilegium, in prima lotione, lavetur. Ratio est, tum quia Doctores, supra probabiles, docentes non esse veniale tangere, videntur etiam probabiliter docere nec esse, lavare: in lotione enim, aliud tandem intervenit, ut idem Suar. ibid. faciat, qui

quidam contractus: tum quia, ut ibi, ita hic non constat impositam esse obligationem sub ullo præcepto, ut iam ex sequenti textu, quem adversarij communiter afferunt apparebit: est autem huiusmodi cap. nemo. 2. de consecr. dist. 1.

9. Nemo per ignorantiam. Et infra: *Pallas vero, & vela Sanctuarij, si sordidata fuerint ministerio Diaconi cum humilibus Ministris intra Sanctuarium lavent non eicientes foras à Sacrario; & velamina Dominica mensa abiciant, ne forte pulvis Domini Corporis, decidat.*

6. Vbi nota Primo huic Canonis quoad vela, facit iam usu ipso derogatum esse; id quod disertè docet Glossa v. & vela, quæ sic habet: *Et vela, id est, ornamenta, vel vela, id est, corina. Huic hodie derogatum est consuetudine generali.* Hæc Glossa.

7. Nota Secundo, illud (*Palla*) intelligi de Corporalibus, ut habet Glossa c. *Altaris palla*, d. 1. de consecr. sed à Dedicibus, propter identitatem rationis merito extendi ad Purificatoria, Calices, Patenasque.

8. Nota Tertiò hunc textum concedere prædictam obligationem Diaconis cum humilibus ministris, cur igitur plures Doctores id coarctent ad unum Diaconum? Si licet igitur meo intellectu, hunc Canonem explicare, senserit ut Diaconi tanquam iis quibus cura Sacrorum incumbit assistant, minores ministri lavent; tunc enim rectè dicitur Diaconus cum ministris lavare, sicut Dominus, cum Ancillis, dicitur domus servitia exhibere, illa scilicet dirigente, his exquentibus.

9. Nota Quarto loquendo de iis, qui ministri Ecclesie non sunt, atque adeo de laicis, puto, iis nequaquam in hoc textu prohiberi, ne sub veniali quidem, primam purificatorum lotionem. Ratio est, quia, ut patet ex littera; nullum verbum est ostendens obligationem eadem: solum enim dicitur (*Diaconi, cum ministris lavent*) hoc autem imperat, nec ex se significat prohibitionem sub peccato in opinione probabilissima; & multo magis hic ex Pontificis mente qui explicare duntaxat in hoc textu intendit, id esse officium Diaconum & ministrorum, cæterum an ab aliis fieri idem possit, nec abnuat, Ita Cæc. Cast. Carth. apud Castro. T. 1. d. 1. de leg. p. 9. m. 3. alique. Sanè si quis ita dicat: *Offitij ianua Ecclesia aperiant*; ostenderet quidem officium Offitij, non tamen prohiberet, quod minus ab aliis, quamvis non ex officio, aperiiri Ecclesie ianua possit.

10. Dices Suar. *disp. de sac. 82. sect. 8. §. 5. addendum*, postquam retulit hunc eundem textum, ita subdit: *Quæ omnia servanda sunt saltem in prima lotionem, hoc enim nulla consuetudine abrogatum est, neque rationabiliter derogari potest, ut notat Sylvester.* Hæc Suar. Respondeo nos hæc non asseruisse, hunc textum esse abrogatum consuetudine, sed in illo non ferri legem, sub peccato prohibentem.

11. Sed quæro te, expende an verum sit quod hic textus non sit abrogatus. In illo quatuor à Pontifice ordinantur. Primo, ut *Palla*, id est Corporalia sordidata laventur. Secundo, ut laventur à Diaconis cum humilibus ministris. Tertiò, ut laventur intra Sacrarium. Quarta, ut non proiciatur lotio foras à Sacrario. Ex quibus illud secundum, quod laventur in prima lotionem à Diaconis, ubinam locorum servatur; lavantur enim à Subdiacono & à dictis sup. m. 5. Et illud tertium, quod in eadem prima lotionem, laventur intra Sacrarium, quotus quisque est, qui hodie observat? lavantur enim passim à ministris ubi libet in pelvi, quamvis observent illud quantum quod non proiciunt lotionem foras à Sacrario. Si ergo de facto aliqua ex dictis sunt, etiam per timoratos abrogata, non debuit universaliter dici à Suario ea quæ in prædicto capitulo ordinantur abrogari rationabiliter non posse.

§. III. Usus Sacrorum ad profana.

1. Tertum est, mortale ex se esse Sacris vasis & vasis, eadem forma, atque adeo eadem benedictione vel consecratione manente, uti ad usum profana.

Part. II.

num Exempla ponit Suar. *disp. de Sacram. 81. sect. 8. par. 4. Quarto addendum, iuncto par. 4. Ultimo pertinet, ut si quis v.g. uteretur Calice in communi mensa, vel Palla benedicta ut communi linteolo, aut Sacra veste ad profanam representationem, vel ludum: id enim præferret contemptum quendam, & vix potest à mortali excusari.* Hæc ille; sane præcendendo à parvitate materiæ; nam cæterum, quis dicit, si mel sudorem abstergere mappa benedicta, vel quid simile, esse mortale? in super locutio est de rebus quæ solent consecrari, vel saltem benedici, nam ut v.g. ad nuptias, vel communem usum, tapeto, candelabris, pelvi, immo, & manutergio, & similibus in Missa adhiberi solitis, cum satis mediata interserviant ministerio sacro, non est peccatum: sicut enim sine scrupulo, utimus v.g. candelabris profanis ad ornandum Altare, ita, & è contra licebit (si fiat sine contemptu uti candelabris Ecclesie ad ornandas ædes profanas, non quidem semper, & indifferenter) id enim præferret implicitum contemptum, sed in aliqua solemnitate non sacra forte occurrenti. Nam dum in cap. ad nuptias. de consecr. dist. 1. vetatur non ad nuptiarum ornatum divina ministeria præstentur, locutio non est, nisi de consecratis, vel ad summum de benedictis, id quod clarè insinuat illud appositum (*Divina*)

2. Dictum est autem (*non mutata forma*), nam ea mutata, atque adeo deperdita consecratione, seu benedictione, licet conveniens sit, prædictas vestes, & vasa nunquam applicate profanis usibus, tunc enim vel ferventur ad aliud sacrum usum forte apta, vel si ad nullum sint utilia comburantur, cineresque in Sacrarium, iuxta directionem Sacrorum Canonum, cap. *ligna*, cap. *Altaris de consecr. dist. 1.* proiciantur, tamen probabile est, non esse nec mortale nec veniale, si sic mutata forma, ad profanos usus applicentur. Calix ergo contractus Casula, vel Alba dissuta, frustula inveterati Corporalis, vel purificatorii, ligna, & lapides diruti templi, &c. poterunt, quantum est ex hoc capite, vendi, usibus communibus applicari, & ut profana nobis usui esse. Ita Castrop. T. 2. v. 8. d. 1. p. 6. n. 24. Ratio præcipua est, quia, ex una parte, non adest clara prohibitio, & ex alia, res, dum mutat formam, amittit consecrationem, ergo non est Sacra, ergo profana, ergo, si tunc applicabitur profano usui, res profana applicabitur, non sacra. Alias rationes & explicationem aliquorum textuum, quia rectè prosequitur Castrop. loc. cit. apud ipsum lege. Sicuti etiam apud Suar. de Sac. d. 71. sect. 8. §. 4. addendum leges consuetudinem, mortuos Sacerdotes sepeliendi indutos vestibus Sacris, non esse usum profanum, nec contra Canones, ut ipse rectè expendit.

Questio incidens de Candelis, & Ramis Palmarum Benedictis.

3. Dum hæc scriberem incidit dies Purificationis Beatissimæ Virginis, & inter colloquendum cum amicis exorta est questio, an candelis eo die benedictis possimus (citra contemptum) uti ad communes usus, sine peccato etiam veniali? Possè uti diximus, quia hæc benedictio non est introducta cum tanto rigore ab Ecclesia ad solum usum Sacrum.

4. Confirmabam Primò, quia in prima oratione qua candelæ dicto die benedicuntur, sic habetur: *Te humiliter deprecamur, ut has candelas ad Vtus hominum, & sanitatem Corporum, & animarum sive in terra, sive in aquis, &c.*

5. Confirmabam secundò, quia etiam benedicuntur die Paschatis, agni, ova, &c. ad usum communem.

6. Confirmabam tertiò, quia nemo scrupulum sibi iniicit, quod panem benedictum die S. Blasij vel S. Antonij, ut moris est apud aliquas Ecclesias, vel truncos Palmarum benedictos, vel benedictos Carbones die Sabati Sancti, assumat ad communem usum: si enim supersint in quantitate, quis est, qui illum panem non comedit, & illa ligna Carbonesque communi usui non assignat? immo reliquias panis, vel decedentes palmarum

I 2

eiufmo

eiusmodi, vel olivarum frondes, quis est qui pedibus in terra proteri, cum scrupulo culpæ, putat? Similiter igitur putandum est de Candelis, & propter paritatem rationis, de Aqua, Incensoque benedictis, & similibus. Atque ratio horum omnium est, iam dicta, quia non cum tanto rigore, in his modicis benedictionibus agitur, vel agi intenditur ab Ecclesia.

§. I V. *Ufus prophanorum ad Sacra.*

E Contra prophanas vestes, vasaque, licet applicare ulibus Sacris, & Sacrificio; Dico licere, live mutata forma, siue eadem forma remanente, si sic apta sint ad usum Sacrum. Ita Suarez *ibidem*, §. *sed quæres* & Castrop. *Tom. 3. tr. 8. d. 2. p. 6. n. 25*. Licet v.g. ex veste ferica muliebris, formare planetam Sacerdotis, & linteolum vulgare convertere in Corporale, vel Purificatorium semper intelligendo, ut, ubi requiritur benedictio, vel consecratio, ea adhibeatur. Ratio huius doctrinæ est, quia in huiusmodi applicatione non apparet specialis indecentia, & ex alia parte, nulla adest (ut expendit ibidem Suarez) prohibitio. Immo non vulgares modo domus, sed etiam Idolorum templa in Sacras Basilicas fuisse conversas, atque ad hoc fieri exemplum pro cæteris rebus, passim testantur historiae.

2. Ad argumentum in contrarium quod hic solet adduci, ex privilegiis quæ ad hoc conceduntur à sancta Sede, respondetur, sicuti in simili responsum est. §. 1. n. 1. *fine*.

De Mappa profana, an assumi possit ad Sacrum; & deinde reddi ad usum pristinum, vide infra c. 5. §. 2. n. 3.

C A P V T III.

De Vestibus Sacerdotalibus.

§. I. *Quibus, & quot vestibus indiget Sacerdos ad Sacrificandum.*

P Ræter habitum, quem sacerdos honestum, & quidem usque ad talos ex decencia, habere oportet, sex Sacris vestibus eget, ut ritè Sacrificet: Amictu, Alba, Cingulo, Manipulo, Stola, Casula, seu Planetæ. Præter Amictum, & Albam, quæ ex lino vel cannabe contexta esse debent ex Azor. *p. 1. l. 10. cap. 28. quæst. 8.* (an possit ex Gossipio dicam infra, cap. 5. §. 3. num. 3.) cæteræ quatuor sint ex quacumque decenti materia quod pretiosior est eò melior. Sic Suarez, *de Sacram. d. 81. scilicet 2. §. 2. est observandum*. Colorum diversitas in diversis Missis non est de præcepto, sed de convenientia. Cave autem ne prædictæ Vestes sint valde attritæ, sicut, ne reliqua sacra suppellex sit valde immunda, peccaretur enim mortaliter, ex Suarez *de Sacram. d. 81. scilicet 6. §. ultima pars*, si enormiter esset talis: id quod reverentia Christo Domino debita persuadet. Nota tamen illud (enormiter) difficulter enim ex Suar. *ibidem* ex hoc capite nisi vere desipiens sis in mortalem culpam incidere tibi continget. Audi insuper Layman. *lib. 5. tr. 5. c. 6. num. 15*. te aliquando excusantem. Interdum, inquit, Sacerdos subditus, si superiorem, ut vasa mundari, vel munda servari curet, admonuerit, nihilque effecerit, excusatur, propter Sacrificandi necessitatem.

2. Post usus esse Stolum pro Cingulo, Manipulum longum pro Stola, Stolum pro Manipulo, quia hæc perinde se habent, docent aliqui probabiliter cum S. *Missæ n. 9.*

3. Sed quid, si quis, aliqua ex his vestibus carens sacrificet; Respondeo. Ex genere suo peccat mortaliter, quia contra præceptum grave, & ita ab Ecclesia receptum, delinquit. Ita Fagund. *Eccles. præcep. lib. 3. c. 23. n. 15*. Dico [ex genere suo] nam propter parvitatem materiæ excusaretur à mortali, ut v. g. si Cingulum non adhiberet. Quidquid neget Filliuc. *tom. 1. tr. 5. num. 150*,

cur enim hic, ut fere in aliis materiis, hæc parva noxenda non sit? Imò in hac de qua agimus, materia, excusari etiam à veniali ob casum fortis, probabile est; quia necessitas videtur suffragari, qui omittit rem ex se leve.

4. Gradus vero necessitatis non est hic valde accipiendus. Quare necessitas audiendi, & voluntatis tentationem, & eo remedio supercedendi, Sacerdoti non diviti opportunitas elemosinæ, perque in prædicta parvitate, etiam à venialitate excusabit. Ita Diana *p. 2. tract. 14. res. 88. n. 5*.

5. Hinc fit, ut quamvis deficiente aliqua ex maioribus, v. g. Alba, Casula, &c. deobligando, vel audiendo Sacro, in die præcepti, quæceptum non obligat, nisi quando Missa haberi modo potest; non deobligamur tamen, deficientes ex minoribus, quia tunc, ut dictum est, potest ad id. Quamvis si deobligari etiam tunc velis, possis tibi sequi opinionem contrariam, quod solent (deficiente aliqua ex minoribus) licet Missam habere licite quis sine aliqua ex his maioribus vestibus, sine omnibus sacrificare, ut mortem v. g. vel gladium evitet?

6. Sed quid in maiori gradu necessitatis, possit licite quis sine aliqua ex his maioribus vestibus, sine omnibus sacrificare, ut mortem v. g. vel gladium evitet?

Respondeo. Si metus incutitur in contemptum religionis, certum est, quamlibet, etiam levissimam, tere, esse mortale. At, si sit in alium indifferenter, v. g. ad hoc, ut alij interfint Sacro: tunc ex generali, quod præcepta humana non obligant cum tantum dispendio, non esse peccatum, etiam gravissimum, si omittit, probabiliter nonnulli docent cum v. g. *in man. cap. 1. §. num. 84. Hurtad. de Sacr. diff. 21. c. 10* nonnulli negent cum Suarez *de Sacram. d. 81. scilicet 2. §. 2. Secundo dicendum*, quia non potest accedere in Sacrificij irreverentiam, Sed alij probabiliter distinguunt, asseruntque sine aliqua ex gravioribus dicto metu inculso ob finem indifferenter, potest que peccato celebrari; sine omnibus, nequaquam tamen, *præc. Eccles. 1. lib. 4. cap. 23*. Favetque Suar. *de Sacram. item Marchin. tr. 3. p. 5. cap. 14. n. 5*. Ratio est, quia in omnibus non evitabis scandalum, & irreverentiam magis sine aliqua dumtaxat, evitari posse probabilius est.

§. II. *De Benedictione Vestium Sacerdotalium.*

Idem est, uti Vestibus non benedictis, ac nullis. Ita Fagund. *1. Eccles. præcep. lib. 3. c. 23. n. 17*. Suar. Unde, quæ modò dicta sunt de parvitate paræ, & in casu necessitatis, hic pari modo sunt agenda.

2. Vnam limitationem addo dictis num. 6. V. enim gravioris mali metum requirit, qui l. cit. hoc Sacrum sine vestibus Sacerdotalibus, modo ibidem dicto, quam cum illis, nondum benedictis. Ratio est, quia maioris scandali, maiorisque irreverentie periculum est illo, quam, hoc modo: quis enim non magis scandalizetur, si videat Sacerdotem in vestibus communibus celebrantem, quam si videat eundem, celebrantem in vestibus Sacerdotalibus, licet non benedictis? Idem dic de irreverentia.

3. Illud denique adverte, non debere esse illud in inquirendo, an vestes, aliaque Sacrificij instrumenta sint benedicta, nisi aliqua particularis ratio ostendat, Quare rectè Soto apud Azor. *p. 1. lib. 10. c. 27. n. 1* notat, quando hæc rei divinæ inservierunt de more, quando offeruntur à paroco, nihil esse inquirendum.

Debet ergo hæc vestes esse benedictæ minimum, primo ab Episcopo, vel secundo, ab habente privilegium ea benedicendi; vel tertio in probabili opinione ab ipsomet Sacrificio.

De hoc tertio dixi supra cap. 1. §. 4. n. 4. De primo & secundo, est hic aliquid explicandum.